

Η αγωγή των παιδιών κατά τον Όσιο Πορφύριο - Πότε αρχίζει η αγωγή των παιδιών.

[Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Αγ. Πορφύριος Κausοκαλυβίτης / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη](#)

Ο Άγιος Πορφύριος τόνιζε ότι η αγωγή των παιδιών πρέπει να αρχίζει από την στιγμή της συλλήψεως τους¹. Τότε μπαίνουν τα πρώτα γερά θεμέλια για την μελλοντική ορθή αγωγή. Σ' αυτό συμφωνεί με τον Άγιο Ιωάννη το χρυσούν στόμα της Εκκλησίας. «Δεν είναι δυνατόν να γίνει κακός», διδάσκει ο Ιερός ο Χρυσόστομος, «αυτός, που από την αρχή απήλαυσε πολύ επιμέλεια και φροντίδα»· αυτός που έτυχε σωστής αγωγής από την στιγμή της συλλήψεώς του στην μήτρα της μητέρας του.

«Το έμβρυο», παρατηρεί ο Όσιος Πορφύριος, «ακούει κι αισθάνεται μέσα στην

κοιλιά της μητέρας του...Ό,τι αισθάνεται η μητέρα, λύπη, πόνο, φόβο, άγχος κ.λπ., τα ζει κι αυτό. Αν η μάνα δεν το θέλει το έμβρυο, αν δεν το αγαπάει, αυτό το αισθάνεται και δημιουργούνται τραύματα στην ψυχούλα του, που το συνοδεύουν σ' όλη του τη ζωή. Το αντίθετο συμβαίνει με τ' άγια συναισθήματα της μάνας. Όταν έχει χαρά, ειρήνη, αγάπη στο έμβρυο, τα μεταδίδει σ' αυτό μυστικά, όπως συμβαίνει με τα γεννημένα παιδιά.

Γι' αυτό, πρέπει η μητέρα να προσεύχεται πολύ κατά την περίοδο της κυήσεως και ν' αγαπάει το έμβρυο, να χαϊδεύει την κοιλιά της, να διαβάζει ψαλμούς, να ψάλλει τροπάρια, να ζει ζωή αγία. Αυτό είναι δική της ωφέλεια· αλλά κάνει θυσίες και για χάρη του εμβρύου, για να γίνει και το παιδί πιο άγιο, ν' αποκτήσει απ' την αρχή άγιες καταβολές»² .

Όταν το παιδί αποκτήσει από την κοιλιά της μητέρας του τις καταβολές της αγιότητας, τότε κατά κανόνα θα έχει μία καλή πνευματική εξέλιξη, που θα το οδηγήσει στη σωτηρία.

-Αυτό είναι μία μεγάλη αλήθεια. Αλλά γιατί;

-Διότι η αμαρτία, η αποστασία από τον Θεό, δεν είναι μες την φύση μας. Οι διάφορες αμαρτωλές προκλήσεις από την κοινωνία, δεν μπορούν να νικήσουν μια σωστή και επιμελημένη φροντίδα-αγωγή, όπως είναι αυτή που προσφέρουν οι Χριστιανοί γονείς· οι πραγματικά Χριστιανοί γονείς.

Η αμαρτία, όσο πολλή κι αν είναι στην κοινωνία σήμερα³, ωστόσο δεν είναι τόσο ισχυρή -όσο διεστραμμένη και αν είναι η κοινωνία-, ώστε να μπορέσει να εξουδετερώσει αυτήν την επιμελημένη ορθόδοξη αγωγή, που θα δοθεί από τους σωστούς χριστιανούς γονείς στα παιδιά τους, από την στιγμή της συλλήψεώς τους.

«Όλη η κακία των παιδιών μας» παρατηρεί και ο Μέγας Παιδαγωγός, ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, «προέρχεται από την δική μας αμέλεια και επειδή δεν τα οδηγούμε απ' την αρχή και από την μικρή ηλικία στον δρόμο της ευσεβείας»⁴ .

Θα πρέπει, από την στιγμή της συλλήψεως, να αρχίσει και η αγωγή. Το πρώτο καθήκον των γονέων είναι αυτό. Γι' αυτό και φώναζε ο άγιος: Πρώτη φροντίδα μας η οικογένεια, τα παιδιά.

«Πάντα ημίν δεύτερα έστω της προνοίας των παίδων»⁵.

Η αγωγή θα έχει ως κύριο στόχο να μάθει στο παιδί την ευσέβεια. Αν από την πρώτη στιγμή ποτιστεί η ύπαρξή του με την ευλάβεια και την Πίστη, τότε είναι πολύ πιθανό να την κρατήσει για πάντα.

«Δεν σου λέω», τονίζει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, «να κρατήσεις το παιδί σου ανύπαντρο και να το στείλεις στην έρημο η να το αναγκάσεις να γίνει μοναχός. Όχι δε σου το λέω αυτό. Βέβαια θα το ήθελα και θα ευχόμουν όλοι να δεχθούν να γίνουν μοναχοί. Αλλ' επειδή φαίνεται βαρύ, δεν επιμένω. Ανάθρεψε, λοιπόν, έναν αθλητή του Χριστού και μάθε τον και σαν άνθρωπος του κόσμου να είναι ευσεβής από μικρός»⁶.

Οφείλουν οι γονείς από την πρώτη ηλικία να βάλουν σωστούς όρους ζωής στα παιδιά. «Αν λοιπόν εξ αρχής και από την πρώτη ηλικία θέσουμε όρους ζωής καλούς, όπως πρέπει τότε δεν θα χρειασθούμε μετά να καταβάλλουμε κόπους αλλά η συνήθεια θα γίνει γι' αυτά νόμος. Ας μην τα επιτρέπουμε να υποκύπτουν στα ηδονικά και να κάνουν αυτά που τα βλάπτουν, ούτε να τους χαριζόμαστε επειδή είναι παιδιά. Προ πάντων ας φροντίζουμε για τη διαφύλαξη της σωφροσύνης τους· διότι αυτό περισσότερο απ' όλα καταστρέφει τη νεότητα. Για την επίτευξη αυτού απαιτούνται πολλοί αγώνες και πολλή προσοχή. Από μικρή ηλικία ας τα οδηγούμε στο γάμο, έτσι ώστε να δέχονται τη νύμφη με καθαρά και ανέπαφα σώματα. Αυτοί οι έρωτες είναι θερμότεροι. Αυτός που σωφρονεί προ του γάμου, πολύ περισσότερο θα είναι σώφρων μετά το γάμο· ενώ αυτός που έμαθε να πορνεύει προ του γάμου θα το κάνει και μετά το γάμο»⁷. Η συνήθεια γίνεται δεύτερη φύση, όταν μάλιστα αποκτηθεί κατά τη νεαρή ηλικία. Τα παιδιά είναι μεγάλη παρακαταθήκη. Οφείλουμε να τα φροντίζουμε για να μην τα κλέψει ο πονηρός και τα οδηγήσει σε αμαρτωλές καταστάσεις, «νη μην μας τα αρπάξει ο πονηρός»⁸

Παρατηρεί δε και ο σύγχρονος Άγιος Λουκάς Κριμαίας: «Εξ απαλών ονύχων, δηλ. όταν ακόμα είναι μικρά (τα παιδιά), πρέπει να αρχίζουμε την αγωγή, διότι μόνο σε πολύ μικρή ηλικία τα παιδιά αποδέχονται με ευκολία νουθεσίες και προτροπές. Η ψυχή τους είναι σαν το κερι μαλακή όπου κάθε δικός σας λόγος η πράξη μένουν, και τα καλά και τα άσχημα παραδείγματα, λόγος αγαθός η αισχρός»⁹. Εις επίρρωσιν των λόγων του παραθέτει και την παρατήρησι του Αγίου Τύχωνος του Ζαντόσκ: «Μικρός βλαστός, όπου τον γέρνεις τέτοια κλίση θα πάρει, ένα καινούριο δοχείο αν θα εκπέμπει μυρωδιά η κακοσμία εξαρτάται από το με τι θα το γεμίσετε, βάζοντας μέσα είτε αρώματα είτε ακαθαρσίες»¹⁰.

Πολλοί λένε ότι η κοινωνία διαμορφώνει τα παιδιά και τα οδηγεί σχεδόν αναγκαστικά στο κακό.

Ας μην ξεχνάμε όμως, ότι το παιδί, μέχρι «να βγει στην κοινωνία», θα ζήσει 4-5 χρόνια περιορισμένο. Όλα αυτά τα χρόνια θα τα ζήσει κυρίως μόνο με τους γονείς του. Πρέπει, μάλιστα, να συνυπολογίσουμε σ' αυτά και τους εννέα μήνες της κυοφορίας του. Ας μην το ξεχνάμε αυτό, διότι η χρονική αυτή περίοδος είναι ο πιο καθοριστικός χρόνος για την μετέπειτα ζωή του. Οι εννέα μήνες της ενδομήτριας ζωής και το πως έζησε η μητέρα σ' εκείνη την χρονική περίοδο ασκούν μεγάλη επίδραση στην όλη μετέπειτα ζωή και στον χαρακτήρα του παιδιού.

Όταν όλα αυτά τα χρόνια (τα 5 πρώτα χρόνια), το παιδί έχει πάρει πολλά και ισχυρά αντισώματα εναντίον του κακού, όταν έχει ανατραφεί «εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου»¹¹ τότε δεν θα το επηρεάσει η κοινωνία με την οποία αναγκαστικά θα έρθει σε επαφή. Το αντίθετο· το ίδιο θα επηρεάσει θετικά την κοινωνία, κι ας είναι ακόμη μικρό παιδάκι.

Δυστυχώς όμως, οι γονείς πολλές φορές είναι ανέτοιμοι, ανώριμοι πνευματικά, ατελείς ως προς την μετάνοια και την εν Χριστώ ζωή, με αποτέλεσμα να μην δίνουν τη σωστή αγωγή, όταν το παιδί είναι μικρό. Συνήθως, «ξυπνούν» απότομα και ενδιαφέρονται για την ψυχή και τον χαρακτήρα των παιδιών τους, όταν αρχίζουν τα μεγάλα προβλήματα της εφηβίας. Τότε όμως, είναι πολύ αργά, για να δώσουν τη σωστή αγωγή στα παιδιά. Τότε, τους μένει να δείξουν αγάπη και να κάνουν πολλή προσευχή, για να διορθώσει ο Θεός τα δικά τους λάθη και να αναπληρώσει τις ελλείψεις της αγωγής που εκείνοι άσκησαν στα παιδιά τους.

συνεχίζεται...

Ιερομόναχος Σάββας ο Αγιορείτης

1 Οσίου Γέροντος Πορφυρίου Καυσοκαλυβίτου, Βίος και Λόγοι, Περί της αγωγής των παιδιών Εκδ. Ι.Μ. Χρυσοπηγής, Ζ' έκδοση, Χανιά, Κρήτη, 2006, σελ. 416

20. π. σελ. 416-417.

3 Για την οποία κοινωνία λέμε λανθασμένα, ότι αυτή είναι, που διαστρέφει τα παιδιά, ενώ οι κύριοι υπεύθυνοι είναι οι γονείς.

4«Εις το «χήρα καταλεγέσθω μη ελάττων ετών εξήκοντα...», PG 51, 330.53.31.

5 Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Ερμηνεία στην Προς Εφεσίους, Ομιλία 21, PG 62, 151.

6 Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Εις το Κατά Ιωάννην, Ομιλία 30, ΡG 59, 175.

7 Αγ. Ιωάννου Χρυσοστόμου, ΡG 62, 546. «Αν τοίνυν άνωθεν και εκ πρώτης ηλικίας όρους αυτή πήξωμεν καλώς, ου δεηθόμεθα πολλών μετά ταύτα πόνων, αλλ' η συνήθεια νόμος αυτοίς έσται λοιπόν. Μηδέν εώμεν αυτούς των ηδέων και βλαβερών ποιείν, μηδέ ως παισί χαριζόμεθα• εν σωφροσύνη μάλιστα διατηρώμεν αυτούς• τούτο γαρ πάντων πλέον την νεότητα λυμαίνεται. Προς τούτο πολλών δείται των αγώνων, πολλής της προσοχής. Ταχέως αυτοίς γυναίκας άγωμεν, ώστε καθαρά αυτών και ανέπαφα τα σώματα δέχεσθαι την νύμφην• ούτοι οι έρωτες θερμότεροι. Ο προ του γάμου σωφρονών, πολλώ μάλλον μετά τον γάμον• ο δε μαθών πορνεύειν προ του γάμου, και μετά τον γάμον ποιήσει». Παράθεση στο: Μητροπολίτου Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας κ. Ιωήλ, Το ενδιαφέρον του ιερού Χρυσοστόμου για τους νέους, εκδ. Αποστολική Διακονία, Αθήνα 2007, σελ. 137-145.

8 Ο. π. «μη ο πονηρός ημάς αυτούς αφελήται» Βλ. ο.π. στο ίδιο έργο του Μητροπολίτου Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας κ. Ιωήλ.

9 Αγίου Λουκά Κριμαίας, Διδαχές, εκδ. «Ορθόδοξος Κυψέλη» Θεσσαλονίκη, <http://www.orthodoxos.com.gr/phpBB3/viewtopic.php?f=22&t=2780#p16790>

10 Αγίου Τύχωνος του Ζαντόσκ, Παράθεση στο: Αγίου Λουκά Κριμαίας, Διδαχές, εκδ. «Ορθόδοξος Κυψέλη» Θεσσαλονίκη, <http://www.orthodoxos.com.gr/phpBB3/viewtopic.php?f=22&t=2780#p16790>

11 Εφ. 6, 4.

Πηγή: hristospanagia3.blogspot.gr